

PATRIMONI HISTÒRIC

Quaranta anys sense el tren petit

S'han pogut conservar sis locomotores de la línia de Sant Feliu, dues de la ruta d'Olot i una de la de Palamós

● La imminent arribada del tren d'alta velocitat a les comarques gironines suposa un revulsiu econòmic i social molt important. Aquest avenç no està clar si serà tant

Els carrilets o els trens petits són avui dia un record romàntic representat per les velles locomotores i els seus cotxes que Girona, Cassà de la Selva, Olot, Sant Feliu de Guíxols i Fornells de la Selva conserven com un homenatge a uns avantpassats que van apostar per aquest mitjà de comunicació per fer funcionar l'economia. Durant molts anys, la comarca va tenir dos trens petits que comunicaven la costa amb l'interior. L'un connectava Palamós amb Girona, passant per la Bisbal, i l'altre connectava Sant Feliu de Guíxols amb Girona, passant per Cassà de la Selva. El tren va ser usat principalment per la indústria surera, perquè connectava fàcilment les zones d'explotació del suro amb els ports marítims de Sant Feliu de Guíxols i de Palamós.

El tramvia de l'Empordà

El 23 de març de 1887 el tramvia del Baix Empordà o tren petit, el primer ferrocarril de l'Estat que utilitzava un ample de via estreta de 75 cm, va fer el seu viatge inaugural. Feia un recorregut d'uns 33 quilòmetres a una velocitat d'uns quinze quilòmetres per hora i unia Girona i Palamós. La darrera ampliació el va fer arribar des del Pont Major fins a Banyoles, en un viatge que es va inaugurar el 16 de març del 1928. Però l'Estat, amb pèrdues econòmiques greus, el va deixar anar morint a poc a poc, i el 23 de desembre de 1955 un decret del Consell de Ministres el matava definitivament.

El Feliuet o Carrilet

Per altra banda, el tren de via estreta o carrilet que unia Girona amb Sant Feliu de Guíxols, conegut popularment com el Feliuet, es va inaugurar l'any 1892. Va viure els seus moments daurats, especialment gloriosos durant la postguerra de 1936-39, quan es va convertir en un transport popular i molt

o més important que el que va suposar la construcció a partir del 1887 de les rutes ferroviàries que unien la ciutat de Girona amb la Garrotxa, el Baix Empordà i el Pla de l'Estany. D'aquella època d'explosió

econòmica es continuen conservant locomotores i cotxes que representen un testimoni viu d'aquella efervescència social. El 15 de juliol es compliran quaranta anys del tancament de l'última línia que fun-

cionava, la de Girona a Olot. De la seixantena de màquines que es van fer servir en aquestes línies, en queden una desena, sobretot de la ruta del Carrilet, que se'n conserven sis.

► **La locomotora número 1, a Sant Feliu.** La primera màquina del trenet va ser restaurada el 2004 després d'haver experimentat un deteriorament considerable. La locomotora, de 17 tones, és propietat de l'Ajuntament de Sant Feliu i està exposada al passeig marítim. / Ò.P.

► **La màquina «robada» a Palamós.** El 2001, l'Ajuntament de Palamós es va sentir traït pel de Sant Feliu de Guíxols, que va comprar per 4 milions de pessetes l'única màquina que s'ha conservat de la línia Girona-Palamós, que un particular tenia al municipi. / Ò.P. / FOTO: J.TRILLAS

utilitzat. Malgrat que es va eixamplar la via fins als 100 cm per fer-la compatible amb la del tren d'Olot, diverses dificultats van impedir-ne la continuïtat. El 1969, el Carrilet feia el seu darrer viatge.

Actualment, una ruta de cicloturisme segueix el recorregut del Carrilet des de Girona fins a Sant Feliu de Guíxols.

El 5 de juliol, la revista Presència dedicarà als trens petits un reportatge amb una àmplia informació del que van significar per a la demarcació.

► **A Cassà, al jardí de casa.** La locomotora número 6, un cotxe de passatgers i un vagó de mercaderies són les tres peces de museu que Josep Maria Bregante té al jardí de casa seva, a Cassà de la Selva. El seu pare va pagar la locomotora a tres pessetes el quilò. / Ò.P.

► **Del GEiEG, a Fornells.** El 2007 van traslladar del GEiEG de Sant Narcís fins a la seu de l'Associació d'Amics del Ferrocarril, a Fornells de la Selva, la locomotora número 7, que va circular per les línies de Palamós i de Sant Feliu, i d'un cotxe del tren d'Olot. / Ò.P. / FOTO: E.PICAS

Pendants dels cotxes centenaris d'Olot

● El tren no va arribar a Olot fins al 1911, però cal remuntar-se a la primera meitat del segle XIX per buscar-ne els antecedents. El primer projecte data de l'any 1844 i pretenia fer la ruta des de les mines de carbó de Sant Joan de les Abadesses fins al port de Roses. El tren seria de tracció animal i es construiria a la semblança de les línies mineres existents a principis de segle XIX a Anglaterra. Malgrat que l'any 1847 es va publicar el favorable plec de condicions, per motius financers no van poder iniciar-se els treballs de construcció. Durant els anys següents, els intents d'unir Olot amb la xarxa ferroviària

general van ser diversos. Tots van fracassar. Però la creixent industrialització d'Olot i la seva precària xarxa de comunicacions van fer reiniciar l'obra. La primera locomotora va fer la seva aparició remolcant un cotxe saló, el 23 de juliol de 1911. Després de gairebé cinquanta anys, el pas de la guerra i les condicions tècniques i econòmiques de l'explotació van fer que el 15 de juliol del 1969 circulés per última vegada el que havia estat el tren petit d'Olot. D'aquella època, l'Ajuntament d'Olot conserva en un magatzem municipal dos cotxes, construïts el 1901, pendents de restaurar.

ON SÓN?

Locomotora número 1 Krauss 2355 (1890)

► Sant Feliu de Guíxols: passeig

Locomotora número 2 Krauss 2356 (1890)

► Girona: magatzem

Locomotora número 3 Krauss 2357 (1890)

► Desballestada

Locomotora número 4 Krauss 2358 (1890)

► Sant Feliu: Tinglado

Locomotora número 5 Krauss 2823 (1893)

► En tràmit per anar a Platja d'Aro

Locomotora número 6 Krauss 5267 (1905)

► Cassà de la Selva: particular

Locomotora número 7 Krauss 2392 (1890) i locomotora de maniobres (1967)

► Fornells de la Selva: Amics del Ferrocarril

Locomotora número 8 Sant Leonard (1911)

► Girona: particular

Locomotora número 20 MGM LKG120 (1936)

► Sant Feliu: Tinglado

Locomotora número 22 MTM (1926)

► En tràmit amb Olot

Locomotores: E1 Verge de Núria, E2 Bisbe Guitart, E3 José Rogent i E4 Ramon Albó (1930)

► Vall de Núria

3 cotxes de viatgers MAG segona classe (1890)

► Sant Feliu de Guíxols: Tinglado

2 cotxes de viatgers MAG segona classe i un de primera (1890)

► El Prat de Llobregat: en tràmit amb Platja d'Aro

1 cotxe de viatgers MAG segona classe (1890)

► Palamós: particular

1 cotxe de viatgers MAG segona classe (1890) i un d'equipatges (1905)

► Cassà de la Selva: particular

1 cotxe de viatgers MAG segona classe (1890)

► Mataró: particular

1 cotxe de viatgers MAG segona classe (1890)

► Pau: particular